

Πώς γεννήθηκε

Τι είναι και Τι ζητά η Προέκδοση;

Η λέξη υποθέτω ότι μου ανήκει- διότι δεν την είχα ακούσει ή διαβάσει ποτέ και πουθενά ούτε και σε κανένα λεξικό τη βρήκα. Μου ήρθε στο νου έτσι, σαν από μόνη της, αυθόρμητα και αναλογικά (πώς λέμε "προδημοσίευση", σκέφτηκα, έτσι μπορούμε να πούμε και "προέκδοση"). Στην οθόνη του υπολογιστή μου ήταν η μακέτα για το εξώφυλλο της Γεωπολιτικής μου όπως τη διαμορφώσαμε μαζί, ο υπολογιστής μου κι εγώ: "*Η Κυριαρχία της Μεταμοντέρνας Γεωπολιτικής*", σχεδιασμένη όσο γινόταν πιο κοντά στο μεταμοντέρνο στυλ που γέμισε την Αθήνα με τα πιο επηρμένα και κακόγουστα κτίρια από όλα τα προηγούμενα επηρμένα και κακόγουστα που την κατέστρεψαν. Έτσι βλέπω και τη σύγχρονη γεωπολιτική - ένα επηρμένο και κακόγουστο κράμα από όλες τις γεωπολιτικές θεωρίες και τις πρακτικές που συνθέτουν τη σημερινή της μορφή.

Πλάι μου ωραία στοιβαγμένα τα "κομπιουτερόγραφα" (πώς θα τα πούμε κι αυτά; χειρόγραφα δεν είναι, δακτυλόγραφα δεν είναι, ας βρεθεί και γι' αυτά μια ονομασία), πρώτη προσπάθειά μου να εκμεταλλευτώ τις δυνατότητες που δίνουν τα "παράθυρα" (κοινώς windows) της κομπιουτερογραφίας. Και στο μυαλό μου η μεγάλη ιδέα: *εκδόσεις εκτός κυκλωμάτων και εκτός εμπορίου, με τη μικρότερη δυνατή δαπάνη αλλά και αξιοπρεπείς και πρόσφορες στην ανάγνωση, που δεν θα πουλιούνται (έλεγα να βάλω το 'σλόγκαν' ΔΕΝ ΜΕ ΠΟΥΛΑΝΕ, Μ' ΑΓΑΠΑΝΕ!)*, κι όπου θα μπορεί να γίνεται διάλογος με τους (αναγκαστικά επιλεγμένους) αναγνώστες, ως και διαπάλη σκέψεων, ιδεών, απόψεων. Με λίγα λόγια, η προέκδοση θα ζητά την κριτική των αναγνωστών, είτε προσωπική-γραπτή είτε με συζητήσεις-συνεντεύξεις, που θα περιλαμβάνονται σε επόμενη, δεύτερη προέκδοση ή και στην κανονική έκδοση εφ' όσον φτάσουμε ως εκεί. Έτσι το τελικό προϊόν θα είναι *διάλογος*.

Κείμενο και εξώφυλλο πήραν το δρόμο για το φωτοτυπείο, τα αντίγραφα δέθηκαν με θερμοσυγκόλληση, και το αποτέλεσμα ήταν πολύ καλό. Τόσο που, όταν έλαβε ο φίλος μου Πάνος Παιονίδης το περί γεωπολιτικής δοκίμιό μου με πήρε ενθουσιασμένος στο τηλέφωνο. "Η ιδέα σου για την προέκδοση λύνει και το δικό μου πρόβλημα", μου είπε. Είχε έτοιμη δουλειά δική του που δεν μπορούσε να την εκδώσει. Σε λίγες μέρες έπαιρνα από την Κύπρο ένα μεγάλο φάκελλο. Τήν "*Προέκδοση*" του Πάνου από τη Λεμεσό. "*Ένα άλλο οδοιπορικό*" ο τίτλος. Οδοιπορικό σε τόπους, χρόνους και ανθρώπους. Το χάρηκα διπλά, και για το περιεχόμενό του και γιατί η Προέκδοση βρήκε αμέσως έναν οπαδό. "Μακάρι να γίνει 'ρεύμα'", είπα. Και θα κάνω ό,τι μπορώ για να γίνει.

Το αθηναϊκό καλοκαίρι δεν προσφέρεται για γράψιμο. Επωφελήθηκα για να κάνω μια επιλογή από παλιά γραπτά μου, από διάφορες ομιλίες και παρεμβάσεις εδώ κι εκεί, δημοσιευμένα σκόρπια σε εφημερίδες και περιοδικά ή αδημοσίευτα για διάφορους λόγους, και "κυκλοφόρησα" τη δεύτερη Προέκδοσή μου: "*Μικρές Μελέτες και Μικρά Κριτικά*". Σχεδόν έτοιμη είναι και η τρίτη της σειράς, τα "*Πολιτικά*", και θα υπάρξει συνέχεια.

Υλοποιημένη η ιδέα της Προέκδοσης μου πρόσφερε μια απόλαυση που δεν μπορούσα να τη φανταστώ όταν ξεκινούσα: η σύγχρονη τεχνολογία επιτρέπει σ' ένα συγγραφέα να επεξεργαστεί και "εκδοτικά" το κείμενό του, να το διαμορφώσει όπως εκείνος θέλει και μπορεί, κι αυτό είναι μια χαρά που δύσκολα μπορεί να την εκφράσει κανείς, θυμίζει λίγο τον καιρό που ο μουσικός έφτιαχνε μόνος τα μουσικά του όργανα - και πρέπει να πω πως ακόμη δεν έχω εκμεταλλευθεί παρά ελάχιστα από τις δυνατότητες του υπολογιστή μου.

Πρέπει ωστόσο να ομολογήσω πως η ιδέα για τις προεκδόσεις έκρυβε και μια οπισθοβουλία. Μ' αυτήν ήθελα να πω ότι ένας άνθρωπος εξοπλισμένος με ένα προσωπικό υπολογιστή (κοινώς PC), με εκτυπωτή και με τη βοήθεια ενός καλού φωτοτυπείου, μπορεί να υποκαταστήσει μια σειρά εργαζομένων. Ήταν ένα δείγμα - έστω και σε μικρή κλίμακα - του πώς η σύγχρονη τεχνολογία γεννά την ανεργία ('όπως το σύννεφο την καταιγίδα' που θάλεγε κι ο Λένιν). Μπορείς να διαμορφώσεις το κείμενό σου όπως θέλεις - σε "πορτραίτο" ή σε "τοπίο" -, σε σχήμα βιβλίου, με σελιδοποίηση περιοδικού, με εικονογράφηση, όλες οι δυνατότητες είναι ανοιχτές. Μπορείς να δώσεις έτοιμο για εκτύπωση το κείμενό σου στο τυπογραφείο, αν θέλεις κανονική έκδοση.

Όλα αυτά από πόσους ανθρώπους μπορούν να στερήσουν τη δουλειά; Κι αν αυτές τις δυνατότητες τις σκεφτούμε σε μεγάλη κλίμακα, τότε είμαστε υποχρεωμένοι να παραδεχτούμε πως η ίδια η σύγχρονη τεχνολογία είναι η πηγή της ανεργίας και πως δεν έχουν δικαίωμα οι συνδικαλιστές και οι πολιτικοί μας να βαυκαλίζονται και να βαυκαλίζουν με διαβεβαιώσεις πως είναι σε θέση να πάρουν "μέτρα κατά της ανεργίας" ερήμην της ηλεκτρονικής τεχνολογίας και του αυτοματισμού.

Δυο αιώνες έχουν περάσει από τότε που οι εργάτες έσπαζαν τις μηχανές που τους στερούσαν τη δουλειά. Ένας αιώνας έχει περάσει από τον καιρό που οι εργαζόμενοι αγωνίζονταν και μάτωναν για το οκτώωρο - κατανοώντας πως η μείωση του χρόνου εργασίας ήταν πλέον εφικτή χάρη στις μηχανές. Σήμερα, ύστερα από τις κατακτήσεις της τεχνολογίας, έχει γίνει όχι μόνο εφικτή αλλά και κοινωνικά αναγκαία η δραστηκή μείωση του χρόνου εργασίας. Αυτό είναι το μόνο "μέτρο" κατά της ανεργίας. Κι όμως, τη μείωση - για την οποία ουδείς αγωνίζεται - πάει να την επιβάλει ο καπιταλισμός σύμφωνα με τα δικά του συμφέροντα, με ή χωρίς Μάαστριχτ.

Αυτό ήθελα να πω - και - με τις "προεκδόσεις". Εκτός Ελλάδος το θέμα έχει τεθεί από τη δεκαετία του '70, υπάρχει ήδη μια εκτεταμένη βιβλιογραφία. Στη χώρα μας αγνοείται, γενικώς. Το ίδιο το "εργατικό κίνημα" - όσο και όπως μπορεί να φέρει σήμερα αυτό το άλλοτε ηρωικό όνομα - εθελοτυφλώντας εξακολουθεί να πορεύεται με συνθήματα, αιτήματα και διεκδικήσεις των αρχών του αιώνα.

Πρώτη στη σειρά των προεκδόσεων η "Κυριαρχία της Μεταμοντέρνας Γεωπολιτικής". Γιατί αυτή η προτίμηση; Για πολλούς λόγους. Ο πρώτος είναι ότι η Γεωπολιτική εδώ και πολλούς αιώνες ορίζει τη ζωή των ανθρώπων, των εθνών, των λαών, και οι άνθρωποι, τα έθνη, οι λαοί υφίστανται τις συνέπειές της απροειδοποίητοι, ανίδεοι, ανυποψίαστοι, και γι' αυτό μονίμως αιφνιδιαζόμενοι. Στην Ελλάδα μάλιστα η "θεωρία" της Γεωπολιτικής μένει εφτασφράγιστη για τον πολύ κόσμο, δεν διδάσκεται ως μάθημα ή ως κεφάλαιο κάποιου μαθήματος - π.χ., της Πολιτικής Γεωγραφίας - στη Μέση ή στην Ανώτατη Εκπαίδευση. Ως τώρα, μόνο στρατιωτικούς με γνώσεις Γεωπολιτικής συνάντησα!

Δεύτερος λόγος: Σήμερα, ύστερα από την κατάρρευση του "υπαρκτού σοσιαλισμού" με όλες τις συνέπειές της, γίνεται ανακατανομή των "σφαιρών επιρροής", και μας βρίσκει και πάλι απληροφόρητους. Η Ελλάδα ειδικότερα βρίσκεται στη ζώνη υψηλού κινδύνου, κι αυτό υποχρεώνει τους Έλληνες να έχουν, τουλάχιστον, κάποια γνώση των κανόνων του παιχνιδιού. Όταν εμείς περί άλλα μεριμνούμε και τυρβάζουμε, άλλοι ετοιμάζουν για τη χώρα μας τη μοίρα που επεφύλαξαν στην Κύπρο; Αυτό είναι το καίριο ερώτημα. Κι η απάντηση δεν βρίσκεται σε όσα περί "μισελληνισμού" των Μεγάλων - και των λιγότερο μεγάλων - "συμμάχων" μας ακούμε και διαβάζουμε, βρίσκεται στο παιχνίδι των ισχυρών που τεμαχίζουν την υδρόγειο κατά τα δικά τους συμφέροντα.

Τρίτος λόγος: Η Γεωπολιτική είναι για μένα μια πρόκληση από τον καιρό που ανακάλυψα στον Θουκυδίδη την ύπαρξή της κι από όταν ο Αττίλας, με τη βοήθεια της αθηναϊκής Χούντας, επέβαλε τη δική του "λύση" στο Κυπριακό. Από τη δεκαετία του '70, προσπάθησα να καταλάβω τα γεωπολιτικά σχέδια που επέτρεψαν να συντελεσθεί - ατιμώρητα για τον εισβολέα - το δράμα της Κύπρου. Κι από τότε δεν εγκατέλειψα τη Γεωπολιτική, ή μάλλον εκείνη δεν με εγκατέλειψε. Είναι πάντα μπροστά μου, γιατί είναι πάντα μπροστά ΜΑΣ, πρόθυμη να δώσει τις δικές της εξηγήσεις για το ρόλο της στο παρελθόν, στο παρόν και στο μέλλον του κόσμου μας. Είναι πάντα εδώ, σαρκάζοντας την άγνοιά ΜΑΣ, προσπαθώντας να μας πει πως στο παιχνίδι των Ισχυρών θα είμαστε πάντα ανυποψίαστα πιόνια όσο αγνοούμε τους κανόνες της και τη σκληρότητά τους. Αυτό προσπαθώ να πω - πως το πρώτο που οφείλουμε να κάνουμε είναι να γίνουμε υποψιασμένα πιόνια. Στη σκακιέρα της υδρογείου κι ένα απλό στρατιωτάκι μπορεί να φέρει το ΜΑΤ αν κάνει τη ΣΩΣΤΗ ΚΙΝΗΣΗ.